

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.

Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1935. Št. 12.

Posamezna šte. 1 Din.

K prazniku Brezmadežne

„Lepa si, lepá si, roža Marija, Ti, milosti polna...“ tako bodo pele nepregledne vrste čistih src Njej, ki je bila spočeta brez madeža izvirnega greha. Praznik Brezmadežne je dan življenja, dan lepote in moči. Vse to najdemo pri Mariji. Ona je bila nosilka največjega življenja s tem, da je poklonila svetu vir vsega življenja — Kristusa; kot mati večne Lepote in nezlomljive Moči je pa tudi Ona vsa lepá in polná moči. Ta značaj je dal našemu prazniku že Bog sam in sicer v rajú, ko je govoril: „Sovraštvo bom postavil med teboj in ženo, med tvojim in njenim zarodom...“ — Žena, ki jo je tedaj Bog imel v mislih, ima 8. dec. svoj praznik, ona je Marija. Ker je Ona simbol, znamenje lepote in moči, je lahko umeti, odkot tisto nasprotstvo, ki vlada med Njo in kačo, med Njo in peklom, med Njo in grehom. Marija mora sovražiti kačo in s svojimi nogami mora streti glavo satanu, ki je prinesel in ki še prinaša na svet greh in z njim oskrunja in mori vse, kar je lepo in močno. Prav v tem je Marija tako lepá in silná, ker vodi neizprosno borbo proti peklú; njeno sovraštvo grehu ne bo nikdar prenehálo. Kjer je pa sovraštvo, tam pa gori v nasprotno smer ljubezen. Čim večje sovraštvo tem večja ljubezen! In samo tam kjer te sili gospodujeta, samo tam je življenje, ki neumorno snuje, kipi, podira vse kar je nizkotnega in gradi, kar je lepega in dobrega.

Da, v Mariji, ki je vsa lepá in milosti polná, najdemo vsi kristjani, vsi ljudje veličasten vzor življenja, ki se izraža v sovraštvu do greha in v ljubezni do vsega, kar izvira iz večne Lepote. Ker je Brezmadežná sama vsa lepá in milosti polná, je zato tudi njeno življenje prekrasen odsvit one največje zapovedi: „Ljubi Boga iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše, iz vseh svojih moči...“; prekrasen odsvit tudi zapovedi, ki je tej enaka: „Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe...“ Saj vrši prav to drugo zapoved proti tebi in meni in proti vsakemu človeku na tak način, kot to more in zna le božja Mati nasproti onim, ki so otroci neb. Očeta. Ker je ona vsa lepá, brezmadežná in milosti polná, zato vodi neizprosen boj proti

vsemu, kar stoji njeni ljubezni do Boga in do človeka na potu, boj: proti peklú, samoljubju, laži in grehu. Iz nje se izliva na vse strani samo mogočno življenje polno moči in ljubezni, ki gre za tem, da na potih zemeljske bede z materinsko roko dviga in vodi vsako in vsakega in ki vodi vse k božjim bližinam. — Ker je praznik Brezmadežne praznik življenja, praznik lepote in svežih moči, mora temu dnevu prisluhniti zlasti mladina. Ti dekle in ti fant sta še posebno poklicana, da doumeta pomen 8. decembra, ki ga Cerkev s toliko svečanostjo proslavlja vsako leto — v adventu. Prav v advent spada ta praznik: kot so narodi pred Kristusom težko čakali in željno hrepeneli po onem trenutku, ko bo nastopila Žena obljubljená v rajú, in ki naj bi prinesla svetu življenja in odrešenja, tako tudi sodobni čas težko čaka ljudi, ki naj bi mu dali novega življenja z lepoto, veseljem in močjo. Od koga drugega bomo bolj upravičeno pričakovali odrešilnega poslanstva, kakor od tebe, katoliški fant in dekle, ki sta v kongregaciji in ki se učita pri Njej, ki je največastnejši vzor odrešiteljice po Kristusu in s Kristusom! Naj bi res vsi, zlasti vi fantje, doumeli 8. december ber kot praznik mladine, katoliške mladine, silne kot vojske, ki je pripravljena za boj. Zatorej ne sme ostati pogled na Marijo le pri nežnem čustvu; ob pogledu na Brezmadežno se morajo tudi v nas vzbuditi sile, ki Njo označujejo: sovraštvo do greha in večno mladá ljubezen do Boga, ki je vir vse moči, vsega veselja in lepote do Boga, ki je vir vsega onega življenja, katerega daje po Kristusu svetu Ona, vsa lepá in milosti polná — Marija.“

Kako bomo proslavili 8. december?

Na praznik Brezmadežne naj res vsa mladina stopi na plan.

Praznik mladosti, vernosti in čistosti moramo res veličastno proslaviti. Duhovná proslava naj se pokaže s tem, da na ta praznik vsi fantje in dekleta in vsa šolská mladina pristopi kot zbrána Marijina vojská k svetim zakramentom. V presv. Evharistiji bomo prejeli Njega, ki je izvor vse lepote, izvor vse moči in mla-

dostnega življenja. Samo po sebi se razume, da so na ta dan dolžni prejeti sv. obh. vsi kongreganisti-nje, kakor tudi vsi člani-ce naših katol. društev!

Pa tudi na zunaj moramo pokazati svojo udanost Kristusu in Brezmadežni. V proslavo tega velikega Marijinega praznika bodo fantje in dekleta iz kongregacije uprizorili „VRATA“, adventno igro v 5 slikah. Predstava združena s petjem in godbo se bo vršila 8. dec. ob 4 uri popoldne v Ljudskem domu. Omenjena igra je kakor nalašč za advent in Marijin praznik.

Vsebina te igre (traja okrog 2 uri): 1. slika. Igra se prične tik po prvem grehu. Bog našene Adama in Evo iz raja. Vrata v raj se zapro. Adam ves nesrečen se tolaži z mislijo: prišel bo čas, ko bo druga žena, Marija prinesla svetu odrešenje in takrat — se bodo vrata zopet odprla. — 2. slika. Kajn in Abel. Oba iščeta vrata v izgubljeni raj, toda vsak — po svoje: eden z nasilnostjo, drugi z udanostjo in zaupanjem v bož. Usmiljenje. — 3. slika. Jakob, beži pred bratom Ezavom v tujino, in prespi noč pod milim nebom. Ležeč pred vrati sanja o dogodkih, ki jih je pravkar doživel. Tako sanja: o materi in njenem nasvetu, o očetu, ki ga je prevaral, sanja o očetu Izaku, o prevaranem bratu Ezavu in o svoji nevesti Rebeki. Prikažejo se angeli, in naznanjajo čas, ko bo iz Jakobovega rodu vzbrstela Jesejeva mladika — Marija. — 4. slika. Marija služi Gospodu — v templju. Angel ji spočete naznani. Srečanje z teto Elizabeto. — 5. slika. Tudi pastirji na paši sanjajo o rajskih vratih. Angel se jim prikaže, oznani rojstvo Odrešenika. Vrata se odpro. — Tudi mi smo povabljeni, da vstopimo skozi ta vrata. — Igro toplo priporočamo. Vstopnina od 8—2 Din. (Prostovoljni darovi se bodo tudi hvaležno sprejeli.)

Za pravice nerojenih!

V nedeljo, dne 17. nov. je predaval vseučiliški docent in drž. tožilec dr. Munda v telovadnici tukajšnje gimnazije o abortusu. Da so kranjski akademiki spravili to predavanje na program svoje „Ljudske univerze“, je pač značilno in dokazuje, kako se tudi mladi ljudje zanimajo za to vprašanje.

Dr. Munda je o predmetu govoril juridično izčrpno in zelo strokovnjaško. V svojem predavanju pa je jasno povedal, vsaj mimogrede, kaj sodi o tej zadevi tudi z moralnega stališča. On je jurist in obravnava predmet predvsem z juridičnega stališča: kaj pravi naš zakon o tem, kaj določajo zakoni drugih držav, kakšne posledice na kriminalnem polju se rode iz tega ali drugega zakona. Dasi pa je bilo predavanje le juridično, končno le ni mogel mimo moralne plati te zadeve in je končno lepo povdarjal, da je to predvsem etično vprašanje, ko je omenjal, da bo zločinstvo glede abortusa omejil le etični prepoved človeštva.

Vprašanje abortusa je predvsem moralno vprašanje, vprašanje poštenosti, pravosti!

Kar žalosten je človek, če o tem predmetu poslušajo govoriti zgolj zdravnika, ki obravnava to vprašanje tako, kakor, bi imel pred seboj mrtvo bitje brez duše, brez pravice do življenja, ki je samo predmet seciranja in nič drugega ne. Ravnotako žalostno se mi zdi, če bi jurist govoril o tej zadevi le s pravnega stališča. Zakon tako dovoljuje, to predpisuje in to je po zakonu dovoljeno.

Ali ima zdravnik pravico ubijati življenje? Ali ima država ali zakon kdaj pravico ubijati nedolžnega človeka? Ne, nikdar ne! Človeško življenje ne sme biti predmet medicine, tako kakor je zdravilo, kakor kaka žival: človeško življenje pa tudi ne sme biti predmet prava, tako, kakor je n. pr. predmet prava kaka žival, ki se proda, ali zakolje. Naj si vsak zastavi sebe to vprašanje: Ali ima država pravico meni vzeti življenje brez kake krivde, ne da bi zagrešil kak zločin? Ali bi ne bilo že tako pravno razmišljanje nepošteno, če bi se resno razpravljalo le o tem, ali me sme kdo ubiti, če nisem zagrešil nikakega zločina. Pravica do življenja je tako velika, da ni nobene druge osebne pravice, ki bi se mogla z njo primerjati in zato ga ni nobenega osebnega ozira, ki bi opravičeval umor človeka. Le človeška družba in le ozir na celotno človeško družbo dovoljuje družbi — državi da v gotovih slučajih razpolaga nad življenjem posameznika. Država ima pravico, da v zaščito obstoja države izpostavi nekaj svojih državljanov v nevarnost za življenje v vojni, država ima pravico, da razpolaga nad življenjem posameznika — zločinca, da zaščiti človeško družbo pred njim in zločinom, nikdar pa nima ne država in nobena druga institucija pravico, da vzame življenje človeku.

In spočet človek je pravi človek. Človek je človek, pa naj je star 80, 50, 30, 20, 5 let ali pa 5 minut! Starost in velikost ne dela človeka in ne daje človeku več ali manj človeških pravic do življenja. Kakor hitro človek biva, je človek z vsemi pravicami človeka.

Rastlina je rastlina, pa naj ravnokar požene kal, ali pa je že drevo, ki sega nad strehe hiš. Človek je človek, pa naj je ravnokar vzniklo njegovo življenje iz božjih rok, ali pa je že 50 let staro. Nima 50 letni človek nič več pravice do življenja kot človek, kakor otrok ki živi šele 50 minut.

Pri debatah o vprašanju splava se navadno greši s tem, da se navajajo posamezni slučajji, v katerih bi bilo nekako po „človeško“ sojeno boljše, da se zamori nerojeno življenje, da se reši življenje materi. Vse dokazovanje o upravičenosti umora nerojenega življenja se opira le na oportunistično stran in le na posamezne slučaje. Toda tu ne gre za posamezne slučaje, gre za načelo in pa za to, kaj je boljše za celotno človeško družbo.

Načelo je jasno, da nima nihče pravice ubijati nedolžnega človeka! Tudi nerojenega ne!

Pa tudi s stališča dobrobiti celotne človeške družbe moramo biti odločno proti vsakemu poseganju v življenje. Če v enem slučaju priznamo upravičenost

umora novorojenega življenja, kje se pa potem neha meja upravičenosti ali neupravičenosti? Najprej se tak umor zagovarja v interesu rešitve življenja materi, drugi že prihajajo na socialno indikacijo, in zahtevajo že umor otroka radi socialnih ozirrov in tako-zvane „moderne“ dame pa že zagovarjajo odstranitev otroka iz kozmetičnih ozirrov, da si ohranijo „vitko linijo“, ali kaj podobnega. Pa pravijo: „Zdravniki naj določijo!“ Ja, kolikokrat so se pa že zdravniki zmotili! Koliko slučajev bi se lahko navedlo, ko so zdravniki materi nujno svetovali, da „si reši življenje“ z odstranitvijo otroka, pa hvala Bogu pošena mati ni ubogala, je rajše tvegala svoje življenje in rešila tako sebe in otroka.

Gre za to, kaj je v korist ali škodo celotnemu človeštvu! Če bi se „dovolilo“, kar nima nihče pravice, da se more jemati nerojenemu življenju, potem nimate meje, kje naj se to neha, potem zajame val nemoralnosti vso človeško družbo, ki s tem propade.

Ni doglo, kar smo brali statistiko iz Nemčije. Tam umrje vsako leto 180.000 žen, ki so zamorile svoje nerojene otroke! To je strahotna številka! Na porodu jih pa morda umrje komaj 10.000. Kakor hitro v človeški družbi izgine smisel za svetost nerojenega življenja, propade narod in država! Pravijo, da hočejo rešiti materam življenje, pa v masah more s tem matere in otroke!

Kako propada človeški rod, če se abortus lahko dovoljuje, nam priča strašne številke iz Rusije. Tam bi po pripovedovanju naših marksistov in komunistov morale vladati najidealnejše razmere tudi v socialnem oziru! Tam, pravijo, ni bede! Torej bi takozvana socialna indikacija tam ne smela priti v poštev. Pa kaj vidimo? V carski Rusiji, kjer je bilo res mnogo socialne krivice, kjer bi mnogokrat bila prišla v poštev takozvana „socialna indikacija“ — to je beda družine — je bilo l. 1909. v Moskvi na 1000 prebivalcev 35 rojstev in le en abortus. L. 1921. pa je bilo ravno tam le 30 rojstev na 1000 ljudi in že 5 abortusov, leta 1926. je bilo že komaj 29 rojstev na 1000 prebivalcev in 16 splavov, leta 1929. — ko je komunizem ustvaril „idealne socialne razmere“ — kakor pravijo komunisti — pa je bilo v Moskvi na 1000 prebivalcev le še 21 rojstev in 35 splavov. Če bo šlo tako naprej bodo v „idealnih socialnih razmerah“ v Rusiji kmalu ubili ruski narod!

Če se torej ne oziramo ne na vero, ne na božje pravo, ne na moralo in ne na svetost življenja in vso zadevo presojava le s stališča, kaj je v interesu naroda in države, moramo reči, da je vsekakor v dobrobit človeški družbi, da ostane tudi nerojeno človeško življenje nedotakljivo. Če se namreč eni, ali enemu dovolji iz tega ali drugega vzroka, potem ni nikogar, ki bi mogel postaviti mejo! Kdaj se sme in kdaj se ne sme? Kdo naj to določa, če ni nad nami vesti, Boga, gospodarja življenja? Prevrtate le malo luknjo v obrisnem obrambnem nasipu velike reke. Ta odprtina se bo vedno bolj razširjala in nasip se bo kmalu podrl

in veletok se bo razlil po rodovitni zemlji in uničil pokrajino. Tako je tudi v človeški družbi. Le malo navrtajte obrambni nasip нравnih zakonov, potem ne veste več, kje je meja, potem se podere vse in nemoralnost poplavi človeško družbo in uniči človeški rod. Zato — nazaj k pravosti, ki ne odneha niti za las ne, ki ne pozna koristoljubja, pozna pa žrtve, plemenite žrtve iz ljubezni do Boga in človeka.

Za našo mladino

Ena prvih skrbi dušnih pastirjev kakor tudi vseh staršev mora biti srb za dobro vzgojo mladine.

Kranj in okolica z vsem svojim življenjem tvori za našo mladino velikansko nevarnost. Vsak dan lahko vidimo, koliko ženske in moške mladine se pokvari v tem ozračju! Fant ali dekle pride v Kranj pošten, veren, neomadeževan, pa jih žal mnoge potegne za seboj pokvarjena družba in pri mnogih postane iz poštenega fanta vlačugar in iz poštenega dekleta pokvarjeno dekle, ki si zastrupi in umaže vse svoje življenje.

Največja nevarnost za mladino je pač slaba družba!

Današnji čas s tolikimi nevarnostmi pa zahteva, da se naša mladina vzgoji tako, da se bo mogla ustavljati strupenim vabam pokvarjenega sveta. Mladini je treba poštene družbe, kjer vdihava moralno ozračje, kjer se navdušuje za ideale lepega življenja.

Z oživljenjem našega Prosvetnega društva so se poživile tudi katoliške mladinske organizacije in sicer za fante takozvani „Fantovski odseki“ in za dekleta „Dekliški krožek“.

Dekleta imajo vsak drug četrtek svoj dekliški večer in fantje vsako drugo sredo v Ljudskem domu zvečer ob 8. uri.

Vse starše, katerim je pri srcu krščanska vzgoja naše mladine, pa tudi vse poštene obrtne mojstre in delodajalce prav lepo prosim, da pošiljajo svoje sinove in hčere, oziroma vajence in pomočnike, vajenke in pomočnice v fantovski odsek oziroma dekliški krožek.

Vsi, ki nosite v sebi vero v Kristusa, pojdite na delo in skrbite za to, da se reši naša mladina pred moralno propastjo!

Naj pri tej priliki omenjam še to, da so poleg verskih organizacij fantovske in Marijine družbe, ki jih seveda najtopeje priporočam, edino mladinske organizacije, ki stoje pod vodstvom duhovščine in kjer je poskrbljeno za res krščansko vzgojo mladine le fantovski odsek in dekliški krožek v Prosvetnem društvu. Ti dve organizaciji sta danes bi rekel nekako oficijelni mladinski katoliški prosvetni organizaciji. Duhovniki se bodo v njih po vseh svojih močeh trudili, da se bodo v teh organizacijah zbirali res le taki, v katerih družbo lahko z mirnim srcem puste starši svoje otroke.

Nabožni list za družino

Današnji dan zahteva od katolikov globoke verske izobrazbe. Ves svet je takorekoč prepojen z bacili posvetenosti, napuha, mlačnosti, tuzemskega duha, veri in cerkvi sovražnih načel in predsodkov. Še nikdar v svetovni zgodovini ni bil boj proti veri in proti Bogu tako splošno organiziran, kakor danes. Liberalno, marksistično in komunistično časopisje je polno strupa, ki ubija versko mišljenje in življenje. Radi tega potrebuje današnji človek več verske izobrazbe in pa tudi vzpodbude za versko in nadnaravno življenje.

V družini je treba imeti stalnega učitelja, vzgojitelja in vodnika v verskih vprašanjih. In to vlogo v najboljši meri izvršuje nabožni, verski list.

Vsaka res katoliška družina bi morala imeti vsaj en verski list, ki stalno prihaja v družino.

Najboljši slovenski nabožni list po vsebini in po opremi je naš „Bogoljub“.

„Bogoljub“ nudi neko splošno in vsestransko versko vzgojo med našim narodom. Ta list ni samo za en red ali za kako bratovščino, ampak je namenjen vsem stanovom, vsemu narodu, ki ga prekvaša v Kristusu.

Zato naj bi veljalo načelo, da imej vsaka krščanska družina „Bogoljub“.

Lepo je, če morete naročiti več nabožnih listov, a predvsem imejte v družini „Bogoljuba“. Če imaš le en nabožni list naročen, potem naroči „Bogoljuba“! Če pa moreš naročiti več listov, je seveda dobro in koristno.

Župnija Kranj

Oznanila za december.

V adventu vsaki dan ob 6. sv. maša z blagoslovom. Prihajajte vsi k zornicam!

1. I. adv. nedelja, i. ned. v decembru, ob 6. skupno mesečno obhajilo za moške, sv. maša z blagoslovom. Pop. ura molitve in pete litanije presv. Srca Jez.

Državni praznik, po zadnji sv. maši, zahvalna pesem in molitev za kralja.

6. Sv. Nikolaj, prvi petek v mesecu.

8. II. adv. ned. in praznik Marijinega brezmadežnega spočetja, ob 6. sv. m. z enim, ob 10.30 peta sv. maša z dvema blagoslovoma.

13. Sv. Lucija, ob 7. soseskina sv. maša na Rupci.

15. III. adv. ned. pop. shod za žensko Marijino družbo.

16. Pričetek devetdnevnic k božiču, vsak večer ob 6. litanije M. B.

18. 20. 21. Kvaterni dnevi, v petek strogi post, v sredo in soboto le pritrganje pri jedi.

22. IV. adv. ned., kvaterna, pop. križev pot in litanije.

22. Vigilija k božiču, strogi post, ki preneha z večerjo; pri večerji je dovoljeno uživati mesna jedila in se nasititi. Zv. ob 6. se zapre župna cerkev.

Zv. ob 11. slovesne jutranjice, na to slovesna zahvalna pesem in slovesna sv. maša polnočnica.

25. Božič. Zj. ob 6. tri sv. maše, prva z blagoslovom. Ob 8. tri sv. maše, ob 10. tiha in ob 10.30 slovesna sv. maša z dvema blagoslovoma.

Po 6. sv. m. vesolja odveza za III. red.

Pop. ob pol treh slovesne letanije M. B.

26. Sv. Štefan, nezapovedan praznik, služba božja kakor ob nedeljah.

29. Ned. v osmini božiča, služba božja po navadi.

31. Sv. Silvester, zv. ob 6. litanije in zahvalna pesem.

Poročeni pari.

1. Mešič Franc, mlinar, Klanec pri Komendi, rojen 16. sept. 1899. in Balantič Leopoldina, roj. 6. oktobra 1910., v Gorici, stanujoča v Retjah pri Križah, poročena 10. julija.

2. Bregar Stanislav, zidarski delavec, Primskovo 67 in Pancar Pavlina, delavka, Primskovo 87., poročena 18. avgusta.

3. Štrekelj Radoslav, čevljarski delavec, Čirčiče 60 in Frketič Dragica, delavka, poročena 31. avgusta.

4. Šifrer Janez, tkalec, Primskovo 40 in Skodlar Franciška, šivilja, Gorenje 1, poročena 1. septembra.

5. Pejović Mihajlo, stud. tech., Oraško pri Cestnju in Kavec Marija, učiteljica, Kranj, poročena 5. septembra.

6. Kern Teodor, priv. uradnik, Kranj, Jezerska c. 7 in Pirc Halka, hči mestnega župana, poročena 10. septembra.

7. Zalaznik Franc, delavec, Kranj, Tavčarjeva 20 in Simnovčič Marijana, delavka, Klanec 24, poročena 15. septembra.

8. Primožič Franc, delavec, Koroška Bela in Beguš Rozalija, šivilja, Kranj, Na Skali 5, poročena 22. septembra.

9. Kadivec Martin, mlekar, Ljubljana, Majstrova in Prestor Antonija, hči kočarja, Šenčur pri Kranju, poročena 29. septembra.

10. Franko Anton, delavec, Klanec 5 in Sitar Dorra, delavka, Klanec 5, poročena 29. septembra.

11. Mravlje Bogomil, čevljar, Kranj, Bleiweissova 11 in Žirovnik Mara, delavka, Kranj, Bleiweissova 11, poročena 5. oktobra.

12. Pilgram Vladimir, profesor, Kranj, Vidovdanska 5 in Marija Macak, profesorica, Kranj, Zlato Polje poročena 3. oktobra.

Mrliška kronika.

1. Martinjak Terezija, hči delavca, Primskovo 48, roj. 13. okt. 1935, umrla 5. novembra.

2. Šuštaršič Anica, hči delavca, Primskovo 102, roj. 13. julija 1935, umrla 10. novembra.

3. Šter Marija, žena kovača, Kranj, Jenkova 7, roj. 14. avgusta 1869, umrla 9. novembra.

4. Hafner Angela, učiteljica Kranj, Savski breg 15, roj. 16. avgusta 1895, umrla 13. novembra.

5. Peneš Franc, davčni služitelj v pok., Kranj, Cojzova cesta 8, roj. 27. nov. 1868, umrl 21. novembra.

6. Linhart Josip, ravnatelj tiskarne, Kranj, Glavni trg 13, roj. 26. nov. 1882, umrl 30. novembra.

Župnija Šmartin pri Kranju

Skozi ves adventni čas je ob 6 uri zorna maša pred izpostavljenim sv. Rešnjem Telesom. Med sv. mašo se moli sv. rožni venec, po maši litanije Matere Božje in molitev v čast sv. Jožefu. — Ob nedeljah se rožnenska pobožnost opravlja popoldan ob 2 uri.

5. dec. v četrtek zvečer ob pol 7 uri molitvena ura pred prvim petkom.

6. dec. v petek sv. Nikolaj.

8. dec. II. ned. v adventu, Brezmadežno spčetje M. D., božja služba obakrat z blagoslovom, popoldan pete litanije Matere Božje.

13. dec. Sv. Lucija. Ob 8 uri se pobira pristojbina od cerkvenih sedežev.

15. dec. III. ned. v adventu, božja služba po navadi.

21. dec. Sv. Tomaž, v Zgor. Bitnju sv. maša za sosseko.

22. dec. IV. ned. v adventu, kvatrna. Božja služba obakrat z blagoslovom. Popoldan ob 2 uri križev pot.

24. dec. Zapovedan post.

25. dec. Praznik rojstva Gospodovega. O polnoči po cerkvenih molitvah zahvalna pesem in peta sv. maša, ob pol 9 uri tiha sv. maša med katero se moli sv. rožni venec, ob 9 uri slovesna peta sv. maša. Popoldan ob pol 3 uri pete litanije Matere Božje.

26. dec. Sv. Štefan. Zjutraj sv. maša po navadi, ob 9 uri z blagoslovom.

27. dec. Sv. Janež Evangelist.

28. dec. God nedolžnih otročičev.

29. dec. Nedelja pred Novim letom. Božja služba po navadi.

31. dec. Sv. Silvester. Zadnji dan leta. Popoldan litanije vseh svetnikov in zahvalna pesem.

Poročeni v mesecu novembru:

1. Zargar Jernej, tkalski mojster iz Sred. Bitnja, in Benedik Marija, šivilja iz Zgor. Bitnja, poročena 3. novembra v Šmartnu.

2. Rus Anton, delavec iz Poljan nad Škofjo Loko, in Hafnar Martinka, delavka iz Sred. Bitnja, poročena 10. novembra v Šmartnu.

3. Stare Franc, mizar iz Stražišča, in Dolenc Ivana, delavka iz Zgor. Bitnja, poročena 10. novembra v Šmartnu.

4. Stružnik Alojzij, delavec iz Šenčurja in Osredkar Pavla, delavka iz Trate nad Škofjo Loko, poročena 10. novembra v Šmartnu.

5. Benda Karol, delavec iz Voklega, in Beton Marija, delavka iz Stražišča, poročena 17. novembra v Šmartnu.

6. Demšar Ciril, zidar iz Gorenje Dobrave, in Igljč Ivana, delavka iz Poljan nad Škofjo Loko, poročena 24. novembra v Šmartnu.

7. Dobrovnik Silvester, čevljar iz Sp. Dravograda in Eržen Matilda, delavka s Save pri Jesenicah, poročena 24. novembra na Brezjah.

Umrla v mesecu novembru:

Franc Trebar, sin delavca iz Stražišča, star 1 mesec, umrl 18. novembra.

Jožef Stupnikar, vdovec, delavec iz Stražišča, star 76 let, umrl 23. novembra.

Razno

Mohorjeve knjige so došle, dobe se v župni pisarni med uradnimi urami, to je ob delavnikih od 9. do 12. ure dop., v nedeljo pa od 11. do 12. ure. Vsak naročnik ob priliki, ko pride po letošnje knjige, plača naročnino tudi za prihodnje leto, da nima župna pisarna toliko dela z dvakratnim vpisovanjem. Vsaka družina naj ima Mohorjeva knjige! To so pač najcenejše in najlepše knjige!

„Kranjski zvon“ je s to številko končal svoje sedmo leto. Vse številke sedmih letnikov bodo skupaj tvorile kar lepo knjigo, ki bo enkrat dragocen, zgodovinski spomin. Vsaka družina naj bi imela vse „Kranjske zvone“ vezane. V taki knjigi bodo z zanimanjem nekoč brali po družinah o vsem življenju sedanje dobe v Kranju. Tiskovno društvo bo oskrbelo originalne platnice za „Kranjski zvon“. Kdor nima kake številke, lahko dopolni svojo zbirko, ker se dobe v župni pisarni še vse številke vseh letnikov.

Kons. svetnik Fr. Pokorn:

Šmartinska podružnica sv. Uršule na sorškem polju.

Slika sv. Uršule v velikem altarju*) je spomenik umetnosti stare šole. Različni obrazi z dobro ohranjenim koloritom delajo podobo živahno in očesu prijetno. Nastavek je preprosto delo novejšje dobe. Stranska altarja, v katerih občani na listni strani časte sv. Jakoba apostola star. in na evang. strani pa sv. Barbaro za srečno zadnjo uro, sta bila izdelana v baročnem slogu z zavitimimi izrezljanimi stebriči in živo pobarvanimi, dve leti pred posvečenjem cerkve, kakor kaže letnica (1617), vklesana (pozneje) na menzi sv. Jakoba.

Odkod pa je prišla sv. Uršula v naše kraje? Kult njen ali češčenje so zanesli k nam naseljenci iz Bavarskega. — Poglejmo v davno preteklo 5 stoletje**), ko je vladal hunski kralj Atila (434—453), ki je strahoval vso Evropo. Po pravici so mu rekli „šiba božja“. Njegova oblast je segala od Volge do Rena, od severnega do Črnega morja, davek so mu plačevali celo vzhodnorimski cesar. Ob tem času so oblegali poganski divjaki mesto Kolin ob Renu (451.) Tu je bilo zbranih mnogo iz Britanije pribeglih kristjanov, ki so se umaknili

*) Lavtižar I. c.

**) Lavtižar I. c. str. 232.

zaradi preganjanja iz svoje domače dežele. Med njimi je bila tudi sv. Uršula in veliko njenih tovarišic. Ušle so sicer nevernikom v domovini, toda prišle so v še bolj kruto hunsko oblast v Kolinu, kakor pravimo, iz dežja pod kap. Posekane z mečem ali postreljene s pušicami so prejele venec mučeništva in devištva. Lepa je podoba ki nam predstavlja množico nežnih devic z znamenjem zmage, s palmovo vejo v roki!

Ko se je kult sv. Uršule tudi na Bavarsko razširil, se jim je ta priljubil, da ga niso mogli pozabiti, četudi so se izselili v naše kraje. Zato imamo mi v bližini kar dve cerkvi sv. Uršule, v Pevnu in Srednjem Bitinju. Dobro znana je v novejšem času tudi bratovščina sv. Uršule v Loki in drugod.

Škof, Jožef grof Rabata omenja v svojem vizitacijskem zapisniku***) z dne 29. maja 1668., da je pred cerkvijo sv. Uršule v Srednjem Bitinju širok prostor z zidom obdan. Jasno je, da je ta zaznamek škof sprejel od drugih v svoj zapisnik. Morali so mu drugi o tem povedati, kajti takega obzidanega prostora okrog sebe cerkev še dandanes nima, ko je že minulo 267 let. Ravnotako tudi še nima vrat in železnega križa nad njimi, kar je samo ob sebi umevno.

Spremenil se je edino le leseni kor, ki je dandanes že zidan stoječ na dveh stebričkih, pa zidana zakristija z 2 okni, ktere takrat še ni bilo. Kdaj pa se je to spremenilo? Na ladijskem oboku beremo letnico 1858, ki je bila prej napisana na slavoloku pred svetiščem; ta nam pove velike spremembe in prenovila pri tej cerkvi, ki pa so tudi precej stale občane. Ladijski obok je odstranil ravni leseni strop, nova zakristija se je prikazala na evangeljski strani cerkve, odzadaj pri zvoniku pa prizidana lopa. —

Iz prejšnjih časov 18. stoletja pa nam kake preuredbe pri cerkvah niso znane. L. 1828. je prejel župnik šmartinski Kalan Jurij (1822.-44. odlok od škofijstva,* da naj skrbi zato, da ne bodo občani kar na svojo roko kaj prenaresjali pri cerkvah, oltarjih itd., brez njegovega dovoljenja. Ta župnik se je v svoji gorečnosti zelo brigal za lepšanje in popravo cerkvâ. L. 1842. je dal obokati cerkev sv. Jerneja v Stražišču, kakor priča kronografični napis v njej.

V novejšem času se je pa za cerkev sv. Uršule na Sorškem polju pobrigal župnik in častni dekan Razboršek Jožef, ki je oskrbel cerkvi krasen šamotni tlak v svetišču in v ladiji 1901., pa tudi nove klopi iz hrastovine, jako čedne in primerne, kar občane ni malo stalo.

Nekaj čudovitega pa je, kar je občina pod sedanjim župnikom g. svetnikom Alojzijem Šarcem storila za popolno prenovitev svoje podružnice v Srednjem Bitinju poleti l. 1935. Cerkev je dobila popolnoma novo notranje in zunanje lice. Kakor poroča Gorenjec

*) Škof. arhiv.

***) Glej zgoraj!

dne 24. avg. 1935., št. 34. se je sestavil že pomladi gradbeni odbor — ki je začel zbirati prostovoljne prispevke za popravo cerkve pod vodstvom mladih in podjetnih ključavničarjev g. Janeza Porenta po domače „Boštka“. Jako potrebno delo se je pričelo. Zvonik je dobil novo ogrodje, cerkvena streha se je prekrila deloma z novo opeko, vsa cerkev pa se je pretraj in zunaj prebelila, da ti stoji zdaj na sorškem polju kakor rožica med cvetočo ajdo. Vsa dela so izvršili domačini. Zidarska dela je izvršil stavbenik g. Rahonc Valentin iz Zg. Bitinja, tesarska dela g. tesarski mojster Anton Porenta iz Stare Loke, kleparska dela pa g. Lebar iz Stražišča, ki je zvonikovo streho pokril s kositrom. Vse delo je stalo nekaj čez 35.000 dinarjev. Dve tretjini je že poravnanih, za eno pa še zbira. V nedeljo 23. avg. pa je bila dvojna služba božja v zahvalo za srečen izid tega dela. Pri obeh je bilo tudi darovanje za cerkvene potrebe.

Oglejmo si zdaj cerkev samo. Dolga je 13 m, svetišče pa 5.12 m, skupaj 18.12 m; široka je ladja 5.90 m, svetišče pa 4.95 m; visoka je ladja 6.90 m, svetišče pa 5.40 ter ima 3 slikana podolgovata okna in eno četverokotna, v ladji pa po 4 na vsaki strani.

Pokojni župnik in duhovni svetnik Janez Mesar je pa cerkvi oskrbel tudi mali a lični križevi pot, ki je bil postavljen dne 4. aprila 1894.

V zvoniku sta do svetovne vojne 1914., visela dva majhna zvonova s premerom 85 : 72 cm, s težo 800 : 361 funtov in z glasovoma „a — h“. Oba sta bila iz Samassove livarne v Ljubljani, in sicer večji iz leta 1790., manjši pa iz l. 1837., a vojska je oba požrla. Zanimiv je bil večji radi tega, ker ga je l. 1836.*) popravi kar kovač. Treščilo je namreč v zvonik ob desetih zvečer in zvonu so se stajale korenine (krona), pa je padel na tla. Dali so ga kovaču, ki mu je vdela železen pokrovček in pritrdil nove korenine.

Od l. 1823. pa oznanjata slavo božjo in vabita ljudi k molitvi dva jeklena zvonova iz jeseniške tovarne na Savi.

Cerkev ima dva vhoda: glavni, pri katerem je vzidan star mali kipec, predstavljajoč menda Kristusa, in stranska vrata na episteljski strani, pri katerih je slikan velik sv. Krištof na zunanji strani, ki še čaka na prenovitev.

Valavzor (III. knj. XL. str. 128.) pripoveduje, da so o njegovem času (1689.) po Bitinju govorili neko slovensko-nemško mešanico, ki jo drugi ne umejo. To pa zato ker je Freisinški škof Emihon okrog l. 1283. naselil po loškem posestvu, v Bitinju in po Sorici, tudi Tirolce iz pusterske doline. Dandanes pa govore tudi slovensko, tudi nekdanji Langerholzi, Hafnerji, Wohlgemuti, Churalti, Müllerji, Schiffrerji, Sicherli, Logonderji in drugi, ki nosijo nemške priimke in stanujejo po vaseh z nemškimi imeni.

*) Gorenjska knjižnica 6. 12.